

Waar zijn de politici met visie en lef die Nederland weerbaar maken?

Column

HELEEN MEES

De laatste week voor het Kamereces verloopt traditioneel chaotisch. De kans op ongelukken is groot. Dit jaar was Geert Wilders zijn politieke tegenstanders te slim af met het amendement om illegaliteit en hulp aan illegalen strafbaar te stellen. **Wilders' kunstje garandeert dat immigratie ook tijdens deze verkiezingscampagne een hangijzer zal zijn, waar hij als issue owner van profiteert.**

Dat hij een issue niet genoeg vond, werd duidelijk toen Wilders begin augustus **een afbeelding op X** plaatste die tot doel had om de onverdraagzaamheid tegen moslims aan te wakkeren. Caroline van der Plas was er als de kippen bij om te melden dat islamisering ook een speerpunt zou worden van de BBB-campagne. **Je zou bijna denken dat regeren met de PVV een succes is geweest voor de BBB.**

Andere politici hielden hun kaken stijf op elkaar, bang als ze waren om het vuurtje dat Wilders probeerde te stoken van zuurstof te voorzien. Ook de media stelden zich terughoudend op. Maar nu aangifte is gedaan en het Openbaar Ministerie de komende maanden moet beslissen of het opnieuw tot vervolging van Wilders overgaat, **lijkt de PVV-leider toch in zijn opzet geslaagd. Immigratie en islam zullen thema's zijn bij de komende verkiezingen.**

Het is de eeuwige wederkeer van hetzelfde, zoals de Duitse filosoof Friedrich Nietzsche zei. Je verzetten tegen Wilders' ideeën is moreel gezien misschien het juiste om te doen, maar versterkt zijn dominantie. Het is alsof je in een mui tegen de stroom in zwemt - je verliest altijd. In plaats van tegen Wilders in te gaan of je door hem mee te laten voeren naar open zee, moet je zijwaarts gaan en van hem wegzwemmen.

Negen van de tien mensen maken zich zorgen over de geopolitieke ontwikkelingen en internationale spanningen, zo blijkt uit de vorige maand verschenen publieksmonitor van de Haagse denktank HCSS. Zorgen over immigratie leven bij de helft van de ondervraagden. Die zijn echter niet alleen cultureel maar vooral economisch gedreven. Men vreest voor druk op de woningmarkt en publieke voorzieningen.

Negen van de tien mensen vindt dat de regering problemen voor zich uitschuift. Het kabinet heeft meer geld uitgegeven maar tegelijk bezuinigd op onderwijs, wetenschap en innovatie waardoor de toekomstige groei wordt ondermijnd. Milieuminister Sophie Hermans

heeft het klimaatbeleid kaltgesteld. Andere politiek heikele dossiers, zoals het stikstofdossier, zijn op de lange baan geschoven.

Financial Times-columnist Simon Kuper schreef drie jaar geleden dat Nederland het eerste land is dat de grenzen van de groei heeft bereikt. Er is geen ruimte en personeel meer. **Als hij een spade dieper had gegraven, had Kuper een land gezien waar het bestuur geen keuzes durft te maken.** De op drift geraakte kiezer gijzelt niet alleen de politiek; de politiek gijzelt de kiezer even hard.

Er liggen hele menukaarten klaar met beleidsopties om groeibelemmeringen weg te halen en de groeipotentie van Nederland te vergroten, zoals Sophie Steins Bisschop van DNB terecht opmerkt. Er liggen stapels rapporten en commentaren over het belastingstelsel dat anders moet. Over de woningmarkt die beter moet werken, de stikstofproblematiek, arbeidsproductiviteit en migratie.

Waar het aan ontbreekt is politici met visie en lef die stappen zetten om Nederland weerbaar te maken in deze dystopische tijden. Daarvoor zullen ze maatregelen moeten nemen waarmee ze een deel van hun electoraat van zich vervreemden, wetende dat er altijd plofkoppen als Caroline van der Plas zullen zijn die kiezers pijnloze oplossingen beloven.

Nederland moet én investeren in de eigen defensiecapaciteit vanwege de Russische dreiging, én maatregelen nemen om de opwarming van de aarde tegen te gaan. Het volgende kabinet moet zorgen dat Nederland niet naar het pijpen van China hoeft te dansen maar ook niet naar het pijpen van Trump. Tegelijkertijd moet het concrete problemen waar mensen in hun dagelijks leven tegenaan lopen oplossen.

Sinds de Tweede Wereldoorlog is de positie van Nederland (lees: Europa) niet zo precair geweest als op dit moment. Laten we hopen dat politici van de middenpartijen boven zichzelf uit zullen stijgen, zoals Volodymyr Zelensky dat deed na de Russische invasie. Anders dreigt Wilders' vreemdelingenhaat de komende verkiezingen weer te domineren.

Heleen Mees is econoom. Ze schrijft om de week een wisselcolumn met Diederik Samsom.